

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Фінанси
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту. Кафедра фінансових технологій і підприємництва
Розробник(и)	Дехтяр Надія Анатоліївна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких: на денній формі навчання 72 години становить контактна робота з викладачем (32 години лекцій, 40 годин практичних робіт), 78 годин становить самостійна робота (30 годин курсова робота)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Державні та місцеві фінанси"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей функціонування фінансів на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи розвитку фінансової системи

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Предмет фінансової науки

Предмет фінансової науки. Макро- і мікрорівень у фінансах. Методологія фінансової науки. Міждисциплінарний характер фінансової науки. Фінанси як економічна, грошова, розподільча і ресурсоутворююча категорія. Ознаки фінансів. Функції фінансів, їх взаємозв'язок. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Складові системи фінансових категорій: категорії доходів, категорії витрат, категорії цільових фондів грошових коштів, системоутворюючі фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів та інших економічних категорій у розподільчому процесі

Тема 2 Генезис і еволюція фінансів

Фінанси як історична категорія. Історичні передумови виникнення і розвитку фінансів. Еволюція доходів і видатків держави в різних суспільних формаціях. Місце фінансів у процесі суспільного відтворення. Необхідність та роль фінансів у суспільстві

Тема 3 Фінансова система та фінансова політика

Фінансова система: внутрішня та організаційна будова. Сфери та ланки фінансової системи, їх взаємозв'язок. Необхідність і зміст фінансової політики. Мета і завдання фінансової політики. Фінансовий механізм, характеристика його складових: фінансове забезпечення, фінансове регулювання, нормативне, правове та інформаційне забезпечення

Тема 4 Податки. Податкова система

Податки як фінансова категорія, їх економічна сутність і призначення. Характерні ознаки податків як обов'язкових платежів. Функції податків. Елементи податку. Класифікація податків та її ознаки. Види прямих податків. Непрямі податки, їх види. Податкова система: поняття і основи побудови

Тема 5 Державні фінанси

Сутність та функції державних фінансів. Призначення і роль державних фінансів. Склад і структура державних фінансів. Характеристика складових державних фінансів: зведеного бюджету, державних цільових фондів, державного страхування, державного кредиту, фінансів державного сектора економіки. Фінансові ресурси держави. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання. Державні витрати на задоволення суспільних потреб

Тема 6 Фінанси суб'єктів господарювання

Поняття суб'єкта господарювання, ознаки його ідентифікації. Класифікація суб'єктів господарювання. Основи організації фінансів суб'єктів господарювання. Особливості організації фінансів суб'єктів господарювання реального сектору економіки. Фінанси некомерційної господарської діяльності. Фінанси бюджетних установ. Неприбуткова діяльність громадських формувань

Тема 7 Фінанси домогосподарств

Домогосподарство як інституційна економічна одиниця. Особливості фінансів домогосподарств і сфера їх функціонування. Джерела і форми доходів домогосподарств. Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація. Грошові заощадження: мотивовані і немотивовані. Організовані та неорганізовані заощадження

<p>Тема 8 Страхування</p> <p>Страхування як фінансова категорія, її економічний зміст та функції. Елементи страхування: страховик, страхувальник, застрахований, страхові платежі, страхове відшкодування, страховий тариф, страхова премія. Класифікація страхування. Поняття страхового ринку і його інфраструктура</p>
<p>Тема 9 Фінансовий ринок</p> <p>Фінансовий ринок як економічна категорія, його суспільне призначення. Функції фінансового ринку. Елементи фінансового ринку: суб'єкти, об'єкти. Складові фінансового ринку: грошовий ринок і ринок капіталів, та їх характеристика. Ринок цінних паперів. Первинний і вторинний, організований та неорганізований, біржовий та позабіржовий ринки цінних паперів</p>
<p>Тема 10 Міжнародні фінанси</p> <p>Міжнародні фінанси як фінансова категорія, їх сутність, значення та роль в сучасній світовій економіці. Міжнародний фінансовий ринок і його структура. Міжнародні та регіональні фінансові інститути, їх значення для розвитку міжнародних і національних економік та фінансових систем</p>
<p>Тема 11 Курсова робота</p> <p>Виконання індивідуального науково-дослідного завдання, яке передбачає поглиблене вивчення і розроблення однієї з актуальних проблем теорії та практики фінансів, організацію фінансових відносин суб'єктів господарювання, банків та державних організацій, формування дієвих механізмів функціонування фінансів підприємств та фінансово-кредитних установ, фінансової системи в цілому, а також формування навичок самостійної роботи та вирішення конкретних економічних завдань</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Знати та розуміти базові знання з теорії фінансів; закономірності еволюційного розвитку фінансів, організацію фінансових відносин на рівні держави, суб'єктів господарювання та населення
PH2	Визначати та робити обґрунтовані висновки щодо специфіки функціонування фінансової системи України (в цілому та у розрізі сфер і ланок) та окремих зарубіжних країн
PH3	Здійснювати збір та обробку інформації у сфері фінансів держави, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, страхування, міжнародних фінансів на основі публічної статистичної та фінансової звітності. Володіти методами аналізу й оцінки стану, проблем та перспектив розвитку складових фінансової системи
PH4	Показувати вміння працювати в команді в групі під час підготовки та захисту практичного кейсу
PH5	Знати фахові вимоги до спеціалістів у сфері фінансів, розуміти роль та значення фінансової системи та її складових у забезпеченні сталого розвитку України, її зміцненні як демократичної, соціальної та правової держави

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування:

ПР2	Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем
ПР3	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури
ПР10	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем
ПР20	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
ПР21	Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Предмет фінансової науки
Лк1 "Сутність фінансів" (денна) Фінансова наука: предмет та методи. Фінанси як об'єктивна економічна категорія. Функції фінансів, їх характеристика
Лк2 "Фінансові категорії" (денна) Система фінансових категорій. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями в процесі вартісного розподілу ВВП
Пр1 "Аналіз показників динаміки ВВП України" (денна) ВВП як основне джерело фінансових ресурсів суспільства. На основі статистичної звітності проаналізувати показники стану та розвитку ВВП України за 2017-2020 рр.
Пр2 "Аналіз показників динаміки та використання ВВП за категоріями доходу та кінцевими споживачами витрат" (денна) На основі статистичної інформації проаналізувати розподіл ВВП за видами економічної діяльності, за категоріями кінцевого використання, за категоріями доходу
СЗ1 "Сутність фінансів" (денна) Предмет науки про фінанси. Суб'єкти, об'єкти і зміст фінансових відносин на мікро- і макrorівні. Методи фінансової науки, їх характеристика. Фінанси як економічна категорія. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями, які приймають участь у вартісному розподілі (грошима, ціною, заробітною платою, кредитом)
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

<p>Лк3 "Генезис і еволюція фінансів" (денна)</p> <p>Історичний характер фінансів, їх генезис. Еволюція фінансів. Місце та роль фінансів у процесі суспільного відтворення</p>
<p>С32 "Генезис і еволюція фінансів" (денна)</p> <p>Історичні передумови виникнення фінансів. Генезис категорії фінансів. Еволюція доходів і видатків держави в різних суспільних формаціях. Етапи еволюції фінансів. Місце фінансів у процесі суспільного відтворення. Необхідність і роль фінансів у суспільстві</p>
<p>Тема 3. Фінансова система та фінансова політика</p>
<p>Лк4 "Фінансова система" (денна)</p> <p>Сутність та склад фінансової системи. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. Управління фінансовою системою</p>
<p>Лк5 "Фінансова політика" (денна)</p> <p>Фінансова політика, її сутність. Види та елементи фінансової політики. Поняття та характеристика складових фінансового механізму</p>
<p>С33 "Фінансова система" (денна)</p> <p>Сутність фінансової системи України. Характеристика її основних сфер: державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, міжнародних фінансів та фінансового ринку. Управління фінансовою системою</p>
<p>С34 "Фінансова політика" (денна)</p> <p>Фінансова політика як складова соціально-економічної політики держави. Фінансовий механізм, його складові елементи. Характеристика складових фінансового механізму: фінансове забезпечення, фінансове регулювання, нормативне, правове та інформаційне забезпечення</p>
<p>Тема 4. Податки. Податкова система</p>
<p>Лк6 "Податки" (денна)</p> <p>Економічна сутність і призначення податків. Функції податків. Характеристика елементів системи оподаткування. Види та класифікація податків</p>
<p>Лк7 "Податкова система" (денна)</p> <p>Сутність податкової системи. Принципи оподаткування. Моделі податкових систем</p>
<p>Пр3 "Розрахунок показників складу, структури та ефективності податкових надходжень бюджету" (денна)</p> <p>Аналіз показників перерозподілу податкових надходжень через бюджет України за 2017–2020 рр. Аналіз показників динаміки, структури податкових надходжень до бюджетів України за 2017-2020 рр.</p>

<p>С35 "Податки. Податкова система" (денна)</p> <p>Об'єктивна необхідність, економічна сутність, ознаки і функції податків. Елементи системи оподаткування. Класифікації податків за різними ознаками, їх характеристика. Прямі податки, їх сутність, види, переваги і недоліки. Непрямі податки, їх сутність, види, переваги і недоліки. Податкова система України: характеристика складу і структури. Принципи оподаткування. Характеристика моделей податкової системи</p>
<p>Тема 5. Державні фінанси</p>
<p>Лк8 "Державні фінанси" (денна)</p> <p>Сутність, функції та склад державних фінансів. Характеристика складових державних фінансів</p>
<p>Лк9 "Фінансові ресурси держави" (денна)</p> <p>Фінансові ресурси держави, їх сутність. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів держави</p>
<p>С36 "Державні фінанси" (денна)</p> <p>Державні фінанси: їх сутність, функції та призначення. Склад державних фінансів. Характеристика зведеного бюджету, державних цільових фондів, державного страхування, державного кредиту, фінансів державного сектора економіки як складових державних фінансів</p>
<p>С37 "Фінансові ресурси держави" (денна)</p> <p>Фінансові ресурси держави: їх сутність. Джерела формування фінансових ресурсів держави. Напрямки використання фінансових ресурсів держави. Аналіз показників розвитку державних фінансів за 2018-2020 рр.</p>
<p>Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання</p>
<p>Лк10 "Фінанси суб'єктів господарювання" (денна)</p> <p>Поняття суб'єкта господарювання. Класифікація суб'єктів господарювання. Основи організації фінансів суб'єктів господарювання</p>
<p>Лк11 "Особливості організації фінансів підприємств" (денна)</p> <p>Фінансові ресурси підприємств, їх класифікація. Грошові фонди підприємств. Фінансовий результат діяльності підприємства</p>
<p>Лк12 "Організація фінансових відносин на підприємствах різних організаційно-правових форм господарювання" (денна)</p> <p>Фінанси некомерційної господарської діяльності. Фінанси бюджетних установ. Неприбуткова діяльність громадських формувань</p>
<p>Пр4 "Фінанси підприємств" (денна)</p> <p>Аналіз динаміки кількості юридичних осіб за організаційно-правовими формами та формами власності за 2018-2020 рр. Аналіз фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання за 2018-2020 рр. (на основі публічної звітності)</p>

<p>С38 "Фінанси суб'єктів господарювання" (денна)</p> <p>Поняття суб'єкта господарювання, ознаки його ідентифікації. Класифікація суб'єктів господарювання. Організація фінансів підприємств: сутність, принципи та завдання</p>
<p>С39 "Організація фінансових відносин на підприємствах різних форм власності та різних організаційно-правових форм" (денна)</p> <p>Специфіка організації фінансів на підприємствах різних форм власності та форм господарювання. Фінанси підприємств реального сектору економіки. Особливості організації фінансових відносин бюджетних установ. Специфіка формування доходів та витрат громадських формувань</p>
<p>Тема 7. Фінанси домогосподарств</p>
<p>Лк13 "Фінанси домогосподарств" (денна)</p> <p>Домогосподарство як інституційна економічна одиниця. Сутність і склад фінансів домогосподарств. Характеристика доходів та витрат домогосподарств. Заощадження домогосподарств, їх класифікація та мотиви</p>
<p>С310 "Фінансові відносини домогосподарств" (денна)</p> <p>Сутність і склад фінансів домогосподарств. Бюджет домогосподарства, його характеристика. Доходи бюджету домогосподарства, їх склад та класифікація. Витрати бюджету домогосподарства, їх класифікація. Грошові заощадження домогосподарств та їх розміщення. Аналіз доходів та витрат домогосподарств за 2018-2020 рр.</p>
<p>С311 "Сімейний бюджет" (денна)</p> <p>Робота в малих групах. Проведення кейс-методу на тему «Сімейний бюджет»</p>
<p>Тема 8. Страхування</p>
<p>Лк14 "Страхування" (денна)</p> <p>Сутність страхування, його функції та принципи. Класифікація страхування. Страховий ринок та його структура</p>
<p>С312 "Страхування" (денна)</p> <p>Страхування як фінансова категорія, її економічний зміст. Функції та принципи страхування. Класифікація страхування</p>
<p>С313 "Страховий ринок" (денна)</p> <p>Страховий ринок: його сутність та значення в економічній системі. Характеристика учасників страхового ринку. Аналіз розвитку страхового ринку України за 2018-2020 рр. на основі публічної статистичної звітності</p>
<p>Тема 9. Фінансовий ринок</p>

<p>Лк15 "Фінансовий ринок" (денна)</p> <p>Сутність, функції та призначення фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація. Цінні папери як інструменти фінансового ринку</p>
<p>Пр5 "Аналіз ринку цінних паперів України" (денна)</p> <p>На основі публічної статистичної звітності провести аналіз розвитку ринку цінних паперів за 2017-2020 рр.</p>
<p>С314 "Фінансовий ринок" (денна)</p> <p>Фінансовий ринок як економічна категорія, його суспільне призначення. Функції фінансового ринку. Складові фінансового ринку. Елементи фінансового ринку: суб'єкти, об'єкти. Складові фінансового ринку: грошовий ринок і ринок капіталів, та їх характеристика. Ринок цінних паперів. Цінні папери як інструменти фінансового ринку</p>
<p>Тема 10. Міжнародні фінанси</p>
<p>Лк16 "Міжнародні фінанси" (денна)</p> <p>Економічна природа і призначення міжнародних фінансів. Міжнародний фінансовий ринок і його структура. Фінанси міжнародних організацій і інституцій</p>
<p>С315 "Міжнародні фінанси" (денна)</p> <p>Сутність міжнародних фінансів. Характеристика функцій міжнародних фінансів. Призначення міжнародних фінансів. Сутність та складові міжнародного фінансового ринку. Особливості організації та функціонування міжнародного валютного ринку; міжнародного ринку кредитних ресурсів; міжнародного ринку цінних паперів. Сутність та види МФО та МФІ. Характеристика, призначення та функції міжнародних фінансових інститутів: ООН, ЄС, міжнародного валютного фонду (МВФ); Світного банку (СБ)</p>
<p>Тема 11. Курсова робота</p>
<p>ІндЗан1 "Написання та захист курсової роботи" (денна)</p> <p>Мета роботи – узагальнення, поглиблення та закріплення спеціальних знань студентів у фінансовій сфері, розвиток навичок здійснення аналітичної роботи, самостійного дослідження теоретичних і прикладних аспектів із певної теми, творчого використання літературних джерел та узагальнення практичного матеріалу та логічного викладення інформації</p>

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до лекцій
НД2	Підготовка до семінарських занять
НД3	Підготовка до практичних занять
НД4	Підготовка до практичного кейсу (робота в малих групах)
НД5	Підготовка та написання комплексного письмового модульного контролю
НД6	Підготовка до письмового іспиту

НД7	Написання та захист курсової роботи
-----	-------------------------------------

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції (лекції-візуалізації, лекції-діалогу з використанням електронних засобів навчання)
МН2	Проблемний семінар
МН3	Практико-орієнтоване навчання
МН4	Кейс-метод (робота в малих групах)

Лекції надають студентам матеріали з теорії та практики організації фінансових відносин на рівні держави, суб'єктів господарювання і населення, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН 1, РН 2, РН 3, РН 5). Лекції доповнюються семінарськими заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практиці (РН 1, РН 2, РН 3). Практико-орієнтоване навчання передбачає оволодіння студентами методики збору, обробки та узагальнення інформації для оцінки стану фінансової системи країни та через аналіз конкретних ситуацій (case-study) творчо застосувати публічні фінансові дані для оцінки її розвитку (РН 2, РН 3, РН 4).

В процесі навчання створюються необхідні умови для виявлення та розвитку індивідуальних особливостей кожного студента, зокрема «soft skills», які можуть знадобитися в будь-якій галузі. Зокрема, навички управління інформацією та критичного мислення, що складаються з вмінь аналізувати, синтезувати, оцінювати дані та повідомлення (МН 1-4); лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в команді, компетентність з управління часом, креативність (МН 4).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО3	Самооцінка поточного тестування
МФО4	Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.
МФО5	Презентація результатів виконання практичного кейсу

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)
МСО2	Складання комплексного письмового модульного контролю
МСО3	Підсумковий контроль: екзамен
МСО4	Написання та захист курсової роботи

Контрольні заходи:

1 семестр		100 балів
МСО1. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		20
		20
МСО2. Складання комплексного письмового модульного контролю		40
	2x20	40
МСО3. Підсумковий контроль: екзамен		40
	4x10	40

Контрольні заходи в особливому випадку:

1 семестр		100 балів
МСО2. Складання комплексного письмового модульного контролю		60
	2x30	60
МСО3. Підсумковий контроль: екзамен		40
	4x10	40

Курсова робота:

1 семестр		100 балів
МСО4. Написання та захист курсової роботи		100
	Оцінювання змістовних аспектів курсової роботи: загальний рівень розкриття теми – 10 балів; теоретична цінність отриманих результатів – 20 балів; практична цінність отриманих результатів – 20 балів	50

	Оцінювання організаційних аспектів курсової роботи: дотримання графіка виконання курсової роботи – 5 балів; відповідність роботи вимогам щодо оформлення роботи – 10; наявність логічної послідовності й наукового стилю викладу матеріалу дослідження – 5 балів	20
	Оцінювання захисту курсової роботи: презентація роботи – 5 балів; ступінь володіння теоретичними та практичними аспектами теми дослідження – 20 балів; вміння вести наукову дискусію - 5 балів	30

Всього за результатами сумативного оцінювання під час навчальних занять студент може отримати 60 балів. Форма підсумкового контролю – іспит, що проводиться у письмовій формі. Студент допускається до іспиту за умови виконання всіх навчальних видів робіт, що формують оцінку. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни написання іспиту є обов'язковим.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Бібліотечні фонди
ЗН4	Пакет хмарних сервісів Google Workspace for Education
ЗН5	Навчальна платформа MixSumDU

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Вступ до фаху: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Дубик В.Я., Круглякова В.В.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник.-Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 256 с.
2	Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
3	Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : ЦУЛ, 2018. – 416 с.
Допоміжна література	
1	Фінанси : практикум / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» ; [І. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : «ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 218 с.
2	Фінанси: підручн. / О. Я. Стойко, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.

3	Dekhtyar N. A., Deyneka O.V., Pihul N. G. Optimization of government expenditures structure in conditions of implementation of social and economic reforms in Ukraine // Bulletin of the National academy of sciences of the Republic of Kazakhstan. Volume 2, Number 378 (2019), P. 88-92 https://doi.org/10.32014/2019.2518-1467.44
4	Публічні фінанси: транспарентність VS корупція : монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, І.О. Школьник. Суми : Вид-во Ярославна, 2020. 208 с.
5	Фінанси : навчальний посібник / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтнініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.
6	Current Issues in Economics and Finance / edited by Bandi Kamaiah, C.S. Shylajan, S. Venkata Seshaiyah, M. Aruna, Subhadip Mukherjee. 2017. Singapore : Springer Singapore, 223 p. URL: https://ua1lib.org/book/3422171/78159d
7	Garman, E. T., & Forgue, R. (2014). Personal finance. Cengage Learning. URL: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/58682719/Personal_Finance__9th_edition.pdf
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Сайт Державної служби статистики – URL: http://www.ukrstat.gov.ua
2	Сайт Міністерства фінансів України – URL: http://www.minfin.gov.ua
3	Сайт Державної казначейської служби – URL: http://www.treasury.gov.ua
4	Сайт Національного банку України – URL: http://www.bank.gov.ua
5	Сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – URL: https://www.nssmc.gov.ua/
6	Сайт Євростату – URL: https://ec.europa.eu/eurostat/data/database